

καρτέσιον, πάντες μὲν δὴ ὁμολογοῦμεν, ὅσα
 μὲν ἐκούσα κ' ἤτι' περιέρσιν τῷ ἐκέρσει,
 ἐκείνη ἀπὸν εἶν' ὅσα δ' ἀκούσα, ἕκαστον
 ἀπὸν πάντα δ' ὅσα περιελόμμος, καὶ ἕκαστον
 δηλονότι. δηλονότι τὸν ὅτι κ' ἀρετὴ καὶ ἡ κα-
 κία τῆς ἐκασίαν αὐ εἶσαν.

Κεφάλαιον 3.

Ἀπὸν ἀρα τί τὸ ἐκούσον, καὶ ἀκού-
 στον, καὶ τί ὄζειν ἢ περιέρσιν, ἐπειδὴ ἡ
 ἀρετὴ καὶ ἡ κακία ὁρίζεται τοῖς τοῖς περιέρσον
 σκεπτόν τὸ ἐκούσον κ' τὸ ἀκούσον. τῶν δὲ
 τῶν, ἔν τε δόξειεν εἶν' ἢ τοῖς κατ' ὄρεξιν, ἢ κατ'
 περιέρσιν, ἢ κατ' διαίτην τὸ μὲν ἐκούσον, κατ'
 τῶν τῶν τὸ δ' ἀκούσον, παρὰ τῶν π. ἀ-
 λα μὲν ἢ ὄρεξις εἰς τῶν διαίτηται, εἰς βού-
 λησιν καὶ θυμὸν καὶ ὄπθυμίας. ὡς τεύτα
 διακρίτων, καὶ περιέρσον κατ' ὄπθυμίας. δό-
 ξει δ' ἀπὸ τὸ κατ' ὄπθυμίας, ἐκούσον
 εἶν' τὸ γδ ἀκούσον, παρὰ δὲ κατ' εἶν' βίαιον τὸ
 βίαιον, λυπηρὸν κ' παρὸ ἀναίτηζ ὄμμος πο-
 εῶσι ἢ παροισιν. ὡς περ καὶ Εὐλως φησὶ
 Πάν γδ ἀναίτηζον κατ' ἡμ' ἀναρτὸν ἔφυ. ὡς
 εἰ π λυπηρὸν, βίαιον καὶ εἰ βίαιον, λυπηρὸν.
 τὸ δὲ παρὰ τὸ ὄπθυμίας παρὰ λυπηρὸν ἢ γδ
 ὄπθυμίας τὸ ἢ δόξ. ὡς βίαιον κ' ἀκούσον
 τὸ ἀρα κατ' ὄπθυμίας, ἐκούσον ἄναρτία γδ
 τῶν ἀλλήλοισιν. ἔπ ἢ μοχθηρία ἀδινώτερον
 πᾶσα ποιεῖ ἢ δ' ἀκρασία, μοχθηρία δὲ κατ'
 εἶν' ὄπ ἀκρατίας ὁ κατ' τῶν ὄπθυμίας, παρὰ
 τὸν λογισμὸν οὐκ ἀρετὴ κατ' ὄπθυμίας.
 ἕκαστον ἀρα κατ' ὄρεξιν κ' ἐκούσον, τὸ κατ' ὄπ-
 θυμίας καὶ γδ αὐτοπον εἰ διακρίπτειν ἔσονται
 οἱ ἀκρατεῖς γινόμενοι. ἐκ μὲν τοίνυν τούτων,
 δόξειεν αὐτὸ κατ' ὄπθυμίας ἐκούσον εἶν'.
 ἐκ τῶν δὲ τούτων αὐτὸν ἀπαν γδ ὁ ἐκὼν π
 κατ' ὄρεξιν, βουλόμμος κατ' ὄρεξιν καὶ ὁ βέλει,
 ἐκὼν, βούλειται δ' οὐδέτις ὁ οἰεταί εἶν' κακόν.
 ἀλλὰ μὲν ὁ ἀκρατεὺς οὐκ ἀ βούλει
 ποιεῖ. τὸ γδ παρ' ὁ οἰεταί βέλπτον εἶν', κατ' ὄ-
 ρεξιν δ' ὄπθυμίας, ἀκρατεὺς αὐτὸν ὄζειν. ὡς
 ἀμω συμβῆσται τὸ αὐτὸν ἐκὼν καὶ ἀκόντα
 κατ' ὄρεξιν. πῶτο δ' ἀδυνάτον. ἔπ δ' ὁ ἐγ-
 κρατεῖς διακρίπτειται, καὶ μάλιστα τῆς ἀ-
 κρατίας. ἢ γδ ἐγκρατεῖς ἀρετὴ, ἢ δ' ἀρετὴ
 διακρίπτειται ποιεῖ. ἐγκρατεῖς τῶν κατ' ὄ-
 ρεξιν παρὰ τὸ ὄπθυμίας κατ' ὄρεξιν ἢ κατ' ὄρεξιν
 τὸ μὲν διακρίπτειται ἐκούσον, ὡς περ καὶ τὸ
 ἀδινώτ' ἀμω γδ δὲ κατ' τῶν ἐκούσα εἶν'.

A Etenim confitemur omnes, voluntario-
 rum tantum, & eorum, quæ electionem
 admittunt, neque à volentibus, delibera-
 tione suscipiuntur, causam quæque esse:
 inuoluntarium verò, nequaquam. Unde
 satis constat, voluntarium tantum vir-
 tutem esse, ac vitium.

CAPVT VII.

I Dcirco quid voluntarium, ac inuolunta-
 rium sit, cum virtus his, vitiūque des-
 cribantur, considerandum erit. E tribus
 verò his vnum existere videtur, aut iuxta
 cupiditatem, aut electionē, aut intelligen-
 tiam. Nam voluntarium secundum hæc ali-
 quid est: inuoluntarium verò præter hæc
 aliquid. Porro cupiditas in tres partes di-
 stribuitur, voluntatem, irascentiam, & cu-
 piditatem. Itaque hæc distinguenda sunt,
 & primum quidem secundum cupidita-
 tem. Omne enim, quod iuxta cupiditatem
 est, voluntarium vtiq; iudicatur: nam
 inuoluntarium omne violentum videtur:
 & si violentum sit, etiam acerbum erit, om-
 ne scilicet, quod coacti faciunt, aut pa-
 tiuntur, quemadmodum Euenus inquit:
Omnem rem necessariam molestam esse. Ita-
 que si quid molestum, idem etiam vio-
 lentū erit, & cōtrā. Quidquid verò præter
 cupiditatē est, id omne dolore infert: in-
 cundorū enim cupiditas est. Itaq; violenta
 etiam inuoluntaria sunt, & proinde quæ se-
 cundū cupiditatē, eadē voluntaria: hæc en-
 nim inter se inuicē sunt cōtraria. Porro om-
 nis malitia reddit deteriorē. Intēperan-
 tia autē, malitia quæ dā est, vti videtur. In-
 tēperans, qui præter rationē sequitur cupi-
 ditates, volens igitur faciet, & volūtarium
 iuxta cupiditatem. Absurdum enim sit, in-
 temperantes redditos, iustiores fore. Ex
 his igitur voluntarium id quod sit: secun-
 dum cupiditatem iudicari queat, ex aliis
 verò contrariū. Quidquid enim sit volun-
 tariē, id sit à volente, quodque à volente,
 id voluntarium. Nemo autem vult quod
 malum esse norit. Verūm intemperans
 non quæ vult facit: siquidem intemperan-
 ter agere, est ex cupiditate præter id quod
 optimum quis arbitrat, agere. Unde vol-
 lentem, polentemque eundem agere con-
 tingeret: quod est impossibile. Continens
 verò iustius agit incōtinentē. Nā cōtinen-
 tia virtus est, & proinde iustiores efficit sui
 studiosos. Tum verò exercetur, cum con-
 tra cupiditatem, secundum rationem viu-
 tur. Quocirca iuste, quemadmodum & præ-
 uē agere voluntarium est: vtraque enim
 voluntaria apparent: & necessum sit alte-
 rum voluntarium sit, etiam alterum esse: